

KÁROLI GÁSPÁR
REFORMÁTUS EGYETEM

A stabilitás fogalmának alkalmazása
az újszövetségi páli levelek és Lukács evangéliuma
válogatott szövegrészeinek magyarázatában

hittudományi doktori (Ph.D.) értekezés
tézisfüzete

Németh Balázs

Témavezető: Prof. Dr. Balla Péter

Újszövetségi Tanszék, Hittudományi Kar
Károli Gáspár Református Egyetem

Budapest, 2025

I. Bevezetés

Az Újszövetség alapvető fontosságú üzenete, hogy a Jézus Krisztusban megvalósult üdveseménnyel – testet öltése, kereszthalála, feltámadása és mennybemenetele – az Isten és ember közötti kapcsolatban beállt változást hirdeti. Ezt az egyes szerzők olyan fogalmakon keresztül írják le, mint például a megváltás, a megbékélés, az elégtétel, a beteljesedés, illetve a közbenjárás. Ez a változás azonban magával von olyan kérdésfelvetéseket is, mint a törvény szerepe és lényege, a teremtettség jövője, vagy az emberek (gyülekezeti tagok) közötti kapcsolatok helyes megélésének mikéntje.

Értekezésemben azt vizsgálom, hogy ezek a kulcsfontosságú területek mennyiben értelmezhetők a stabilitásfogalommal, amely a rendszer- és irányításelmélet módszereinek alapvető építőeleme. A vizsgálatot válogatott újszövetségi szövegek értelmezése alapján végzem el, különösen is Pál apostolnak a Római levele, az Első korinthusi levele – kiegészítőleg a Galata és a Kolossé levelei –, valamint Lukács evangéliuma alapján. A kutatás fókuszában új írásmagyarázati eredmények megfogalmazása, illetve a meglévő exegetikai nézőpontok értékelése áll.

II. Alkalmazott alapfogalmak és célkitűzés

Stabilitás

A stabilitás fogalma értelmezhető a minket körülvevő világ különböző területeire, úgymint pénzügyi, biológiai, mechanikai, közlekedési rendszerekre, illetve alkalmazják a humán tudományterületeken belül is: a politikatudományban, a társadalmi igazságosság vizsgálatában, illetve a társadalmi kapcsolatok és a filozófia kontextusában. Jóllehet, az alkalmazás mikéntje eltér az egyes esetekben, azonban a fogalom minden esetben a rendszerre gyakorolt külső hatás és az annak következménye közötti kapcsolat jellegét írja le. Ennek megfelelően egy rendszer akkor tekinthető stabilnak, ha egy véges nagyságú külső hatás véges nagyságú következménnyel jár. Amennyiben ez nem teljesül, a rendszer instabil,

azaz kis külső hatás is a rendszer beláthatatlanul nagy állapotváltozását eredményezi. Amennyiben az instabil rendszer ezen hátrányos tulajdonsága megszüntethető – azaz a rendszer stabilá tehető –, ezt a beavatkozást stabilizálásnak nevezzük. Értekezésemben a stabilitásfogalmat az Isten-ember és ember-ember közötti kapcsolatok területén alkalmazom.

Analógia

A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázatban fontos szerepet töltenek be az analógiák, amelyek a módszerem részét képezik. Az analógiák alkalmazásának célja a stabilitás és instabilitás fogalmával jellemezhető folyamatok, illetve egyes újszövetségi szövegek által hordozott üzenetek közötti kapcsolatok felállítása. Az analógiákat akkor állítom fel, amikor a stabil-instabil folyamatok jellemzői és változásai alkalmazhatók a textus üzenetében tetten érhető Isten-ember és ember-ember közötti kapcsolatok területén. Az analógia a hasonlóságokon keresztül aktív kapcsolatot hoz létre a textus és a stabilitásfogalom között, így a stabilitásfogalom rendező elvet képez az exegetikai eredmények számára.

Az értekezés célkitűzése

Értekezésem célja a stabilitás fogalmát felhasználva újszövetségi írásmagyarázati eredmények megfogalmazása válogatott textusokon keresztül. Elemzésem arra vezetett, hogy a stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázat új keretet biztosít a vizsgált textusok és azok egymáshoz való viszonyának értelmezéséhez, másként fogalmazva: egy új rendező elvet képez. Az értekezésemben választott textusok közötti koherenciát az a közös keret jelenti, ami a stabilitás fogalmával jellemezhető. Ennélfogva az irányításelméleti fogalom jelentésének megértése elsősorban a textusok egymáshoz képesti viszonyának a megértéshez szükséges. Az egyes textusok magyarázati eredményei nem a mögöttes irányításelméleti fogalmon alapulnak, hanem a fogalom jelöli ki az irányt: melyik exegetikai eredményeket részesítsük előnyben a magyarázat során, és fedjük fel ezáltal a szövegnek az Isten-ember, illetve ember-ember kapcsolatra vonatkozó értelmét.

III. Az értekezés tézisei

1. téziscsoport: A stabilitásfogalom alkalmazása a Római levél és a Galata levél egyes szakaszainak értelmezésében

A Római levél válogatott szövegei alapján felállítottam a stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázat alapját képező analógiás kapcsolatot. Ennek eredményei alapján megfogalmaztam értekezésem 1.1-es tézisét.

1.1. tézis: *A Pál apostol által a Róm 1,18-21; 5,12-17; 10,6-8 szakaszokban megfogalmazott Isten-ember kapcsolat sajátosságai jól értelmezhetők az stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázati módszerrel. Az engedetlenség, a bűn, a halál, a mélység párhuzamban állnak az instabilitással, az engedelmesség és a kegyelem pedig a stabilizálással.*

A vizsgált szakaszok rámutattak arra, hogy Pálnak az Isten-ember kapcsolatát bemutató textusai értelmezhetők a stabilitáselmélet egyes általános fogalmaival. A levél üzenetét tekintve ez rámutat arra, hogy a bűn-kegyelem, engedetlenség-engedelmesség fogalompárosok nem csak a római gyülekezet kontextusában, hanem ezen túlmutatóan is értelmezhetők. A Római levél kapcsán megfogalmazott eredmények kiindulópontot képeznek az értekezésben elemzett további szövegek vizsgálatához: az Isten-ember kapcsolat, illetve az ember-ember kapcsolat stabilitására vonatkozó kérdésekre a válaszokat a páli teológia ezen fontos fogalompárosainak analógiáin keresztül keresem.

A törvényfogalom vonatkozásában fogalmaztam meg értekezésem 1.2. és 1.3. tézisét.

1.2. tézis: *A Róm 10,4 versben szereplő τέλος fogalom értelmezése kapcsán a szakirodalomban meglévő különböző exegetikai nézőpontok szintetizálhatók a stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázat segítségével.*

Magyarázatomban megmutattam, hogy a stabilitásfogalom párhuzamban áll a „célba érés” és a „lezárodás” jelentésekkel, amelyek egyaránt lehetnek a τέλος fogalom fordításai. Krisztusnak a Róm 10,4-ben megfogalmazott szerepére egyaránt igaz és egymást kiegészítő értelmet ad az, hogy a törvény szerepe már lezárult és a célba érkezés időben még hátra van. Ezen együttlátás haszna, hogy az igeolvasó számára rámutat: a Róm 10,4 némileg eltérő fordításait (például: Revideált Új Fordítás: „a

törvény végcélja Krisztus”, revideált Károli fordítás: „a törvény vége Krisztus”, Szent István Társulat fordítása: „a törvény végső célja Krisztus”) nem a fordítások „jóságának” értékelésén keresztül, hanem az eredeti görög szöveg tartalmi gazdagságával kell szemlélni.

1.3. tézis: *A Róm 7,14-25 és a Gal 5,2.24 szakaszok törvényfogalma és az ideiglenes stabilizálás közötti párhuzam kapcsolatban áll a Frank Thielman által definiált „szenvedés”-„megoldás” mintázattal.*

Az írásmagyarázati módszerem által realizált eredmény annak megerősítése, hogy a Frank Thielman: „From Plight to Solution”¹ című művében bevezetett „szenvedés”-„megoldás” mintázat – a két fogalom ezen sorrendjének megtartása mellett – helyes magyarázatra vezet. Megmutattam, hogy a szenvedés párhuzamban áll az instabilitás nem teljeskörű kezelésével, a megoldás pedig a teljeskörű stabilizálással áll analógiában, azaz a „szenvedés”-„megoldás” mintázat párhuzamban áll a módszerem alapját képező „instabilitás”-„stabilitás” párossal. A magyarázatom által vázolt új szemlélet segít a bűn, a törvény és Krisztus fogalomhármasság egymáshoz képesti viszonyának és azok összefüggéseinek megértésében.

2. téziscsoport: A stabilitásfogalom alkalmazása az Első korinthusi levél egyes szakaszainak értelmezésében

A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázati módszert alkalmaztam annak értelmezésére, ahogyan Pál apostol leírja az 1Kor 12-14. szakaszban az ember-ember közötti kapcsolatban fellépett gyülekezeti problémát. Ennek alapján fogalmaztam meg értekezésem 2.1. tézisét.

2.1. tézis: *Pál apostol az 1Kor 13. szakaszban az ἀγάπη fogalmat Jézus Krisztus megismerésének használatára használja, és az 1Kor 12-14-ben tárgyalt gyülekezeti rendezetlenség – mint ember-ember kapcsolati instabilitás – megszüntetésének egyetlen, krisztológiai megoldásaként állítja a tagok elé. A megismeréssel az 1Kor 13 értelmezhető mitológiai elemeket tartalmazó szöveggént, és a „mitologizálással” Pál apostol célja az*

¹ Thielman, F.: *From Plight to Solution. A Jewish Framework for Understanding Paul's View of the Law in Galatians and Romans*. 1989, Leiden: Brill.

evangélium hirdetése a korinthusi gyülekezet tagjaihoz közel álló nyelven.

A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázat az 1Kor 12-14 magyarázata tekintetében olyan eredményt realizál, amely a szakirodalomban foglaltakhoz képest új. A vizsgált írásmagyarázatok között nincs olyan, amelyik az ἀγάπη („szeretet”) fogalom vonatkozásában az enyémhez hasonlóan hangsúlyozná a megismerésnek olyan formáját, amely Krisztusra vonatkozik, illetve amelyik feltárná ennek lehetséges okát és célját. Magyarázatom gyakorlati következménye az 1Kor 13 olvasására nézve, hogy az a továbbiakban nem értelmezhető moralizálásként vagy olyan érzelmként, amelyet a gyülekezet tagjai felvéve közel kerülnek egymáshoz. Nem tekinthetünk rá karizmaként vagy Istenhez méltó kapcsolatként. A krisztológia olyan formájával találkozunk itt, amit „összetartás krisztológiának” javaslok elnevezni: Krisztus a maga testében összetartja a gyülekezetet. A textusnak ez a magyarázata más – a bevettől eltérő – irányba vezet az igehirdetés tekintetében: az igehirdetőnek nem a hallgatóban meglévő szeretet mértékének vizsgálatára, hanem Jézus Krisztussal való kapcsolatára kell helyeznie a hangsúlyt.

A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázatot alkalmaztam a folytatólagos 1Kor 15. fejezet eszkatológiájának értelmezésére (2.2. tézis), illetve az eredményeket összevettem a Kolossé levél kozmikus krisztológiájával (2.3. tézis).

2.2. tézis: *Az 1Kor 15. fejezet eszkatológiai értelmezésében Pál apostol összeköti a kozmosz, a közösség (gyülekezet és társadalom), valamint az egyén jövőjét.*

Az írásmagyarázati módszerem által realizált új eredmény a meglévő, különböző szintekre vonatkoztatott eszkatológiai értelmezések összekapcsolása. A stabil folyamatokra jellemző konvergencia és Pálnak az eszkatológiai problémára adott megoldása, a feltámadás párhuzamban állnak egymással. Ezen hasonlóság miatt az 1Kor 15. fejezetnek exegetikai eredményeit olyan struktúrában javaslom rendezni, hogy a szöveg magyarázata a kozmosz, a közösség és az egyén szintjeit együtt lássa és értelmezze. Megközelitésem alkalmazását tekintve kiemelem az ökológiai kérdésekre és kihívásokra adott igemagyarázatok lehetséges gazdagítását. Az 1Kor 15. fejezet magyarázata összekapcsolja az egyént,

a közösséget és a kozmoszt, amely magyarázat illeszkedik a kortárs gondolkodáshoz az egyén felelősségét keresve a globális kérdésekben. Mindazonáltal magyarázatom határozott jellemzője, hogy értelmezésem szerint Pál nem emberi megoldást lát a jövő kihívásaira, hanem egyedül Jézus Krisztus feltámadását állítja a gyülekezet elé. A feltámadás a megoldás az egyén, a közösség és a kozmosz megtartatására nézve egyaránt.

2.3. tézis: *Az 1Kor 15. fejezet eszkatológiája és a Kolossé levél kozmikus krisztológiája – minden különbözőségük mellett is – egy irányba mutat. Ez az összefüggés megerősítő érv a Kolossé levél páli szerzősége mellett.*

Magyarázatom eredménye az 1Kor 15. fejezet és a Kolossé levél olyan megértése, amely a különbözőképpen megfogalmazott eszkatológiát egységben, egymást kiegészítőnek látja. A stabilitás fogalmának alkalmazása alapvető fontosságú az új eredmény megfogalmazásában, mert a fogalom mögött lévő tartalom különböző formákban, de egymással egyenértékűen írható le. Javaslom, hogy az általam vázolt összefüggésre alkalmazzuk az „összetartás krisztológia” kifejezést, amely az 1Kor 15. fejezettel egységet mutató 1Kor 13. fejezet értelmezésében is megállja a helyét. Munkám további eredménye ezen összefüggésekből adódóan, hogy magyarázatom erősíti a tézist, miszerint a Kolossé levélnek is Pál apostol volt a szerzője. Eredményem elsősorban a Kolossé levél értelmezését tekintve ad új szempontot. Az igeolvasó számára véleményem szerint a Kolossé levél krisztológiája nehezebben érthető, nyelvezete korunktól távolabbi, mint az Első korinthusi levélé. A két levél egymást kiegészítő jellege további alapot ad a reformátori „Sacra Scriptura sui ipsius interpres” hermenutikai elv alkalmazására, és megmutatja: a Kolossé levél nehezebben érthető szakaszainak megértéséhez hogyan hívjuk segítségül az Első korinthusi levél vonatkozó részeit.

Végül, az Első korinthusi levél vizsgálatának eredményeként összekapcsoltam az 1Kor 12-14. és az 1Kor 15. fejezeteket.

2.4. tézis: *Az 1Kor 12-14. és az 1Kor 15. fejezetek a látszólagosan eltérő témájuk ellenére is szorosan összetartoznak. Az összetartozás tézisé a „probléma”-„megoldás” mintázat azonossága, valamint a Pál által megszemélyesített értelemben használt közös terminológia erősíti.*

Írásmagyarázatom eredménye megerősíti azokat a korinthusi levelezést elemző munkákat, amelyek az 1Kor 12-15. fejezetek egysége mellett érvelnek. Megállapítottam, hogy a két eltérő téma valójában egy irányba mutat: mindkettő célja a gyülekezetben meglévő, részekre szakadási probléma enyhítése, amelynek megoldásában Pál krisztológiai érvelést alkalmaz. Írásmagyarázati eredményem ezen túlmenően annak hangsúlyozása, hogy az ἐλπίς („remény”), πίστις („hit”), ἀγάπη („szeretet”), θάνατος („halál”) fogalmakat Pál a mitológiai háttér felhasználásával, megszemélyesített értelemben alkalmazta a két szakasz közös terminológiájának részeként. A két szakasz egységét erősítő eredményem hasznossága abban áll, hogy az Első korinthusi levél egységét alapul vevő exegézis és igeértés jogosságát hangsúlyozza. Továbbá, a két szakasz értelmezésének vonatkozásában olyan vezérfonalat ad a „probléma”-„megoldás” mintázaton keresztül, amely segít megérteni Pál fő üzenetét, amely a gyülekezeti szakadást helyreállító Krisztust helyezi a középpontba. Ezen vezérfonal segít az olvasó számára elkülöníteni a szakaszok legfontosabb üzenetét a kevésbé hangsúlyos részletkérdésektől (például a feltámadás mikéntjének vagy a szeretet jellegének vonatkozásában), amelyek ezen fő üzenet alá vannak rendelve.

3. téziscsoport: A stabilitásfogalom alkalmazása Lukács evangéliuma válogatott szövegeinek értelmezésében

A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázatot alkalmaztam Lukács evangéliumának válogatott részeire (Lk 4,1-13; 8,22-39; 13,18-30), és azok messianisztikus értelmezését adtam.

3.1. tézis: *A Lk 4,1-13 szakasz magyarázatához szorosan hozzátartozik annak messiási jellege. A szövegre nézve az Ádám-tipológia helytálló értelmezési keret, illetve a szövegrész megértéséhez jól illeszkedik John O'Neill hipotézise a messiási önkinyilatkoztatás tilalmáról.*

Írásmagyarázatom új messianisztikus értelmezést javasol a Lk 4,1-13 szakasz vonatkozásában. Bár a meglévő értelmezések is foglalkoztak a perikópa messiási vonatkozásaival, azonban magyarázatom rávilágított: a messiási értelem figyelembevétele alapvető fontosságú a megértés szempontjából. Érvelésem megerősíti, hogy az Ádám-tipológia

alkalmazása mellett erős érvek szólnak, azaz Lukács „új Ádámként” mutatja be Jézust. Továbbá, írásmagyarázatom felhasználja és az alkalmazás logikai rendszerén keresztül megerősíti a John O’Neill által a „Who did Jesus think he was?”² című művében felállított hipotézist, amely a messiás önkinyilatkoztatásának tilalmát feltételezi. Mivel O’Neill a könyvében ezt a lukácsi szakaszt nem értelmezi, így magyarázatom a hipotézis melletti érvelés kontextusában is új újszövetség-tudományi eredményt realizál. Magyarázatom így a lukácsi textus olyan megértését segíti elő, amely által az olvasó Jézus messiási szerepén keresztül értelmezheti azt. Ez abban segíti az olvasót, hogy a kísértések sorrendjének kérdésében, történetiségének értékelésében és azok izolált olvasásán keresztül ne vesszen el a részletkérdésekben, hanem Jézus engedelmességét és Jézusnak a helytelen messiásváradalmakkal való találkozását, illetve az ebből fakadó szenvedését érthesse meg. Továbbá, O’Neill hipotézisének megerősítése abban támogatja az újszövetség-tudomány művelőit, hogy a hipotézisnek van további relevanciája a lukácsi szövegek értelmezésében.

3.2. tézis: *A Lk 8,22-39 és Lk 13,18-30 szakaszok Jézust olyan messiásként mutatják be, aki által Isten országának kiteljesedése ellentétes az emberi várakozásokkal.*

A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázat segítségével megmutattam, hogy a természeti folyamat leírása és az instabilitás fogalma, a vihar Jézus általi lecsendesítése és a stabilizálás között (Lk 8,22-25), a betegség állapota és az instabilitás fogalma, illetve a gyógyítás és a stabilizálás között (Lk 8,26-39) analógia állítható fel. A Lk 13,18-30 szakasz vonatkozásában analógiát állítottam fel a szövegben lévő „sok-nagy” dinamika és a szövegben felfedett fordítottság jelensége által a stabilizálás fogalma között. A fordítottság lényeges eleme, hogy Jézus nem a szenvedés ellen harcol, hanem messiásként elhordozza a szenvedést. Isten országára nézve ez azt jelenti, hogy a messiás szenvedéséből eredő stabilizálás hatása Isten országán keresztül terjed ki minden emberre, minden népre. Ezzel Lukács egy másik kifejtését adja annak, mint amit Pál a Róm 5,12-17 szakaszban leírt, azaz hogyan terjed ki minden emberre a kegyelem: Isten országának növekedése által.

² O’Neill, J. C.: *Who Did Jesus Think He Was?* 1991, New York: Brill.

Értekezésem végén összekapcsoltam az általam vizsgált páli levélrészletek krisztológiáját és a Lukács evangéliumának elemzett szakaszait jellemző messiásfogalmat.

3.3. tézis: *A stabilitás fogalmára épülő írásmagyarázat megerősíti, hogy a vizsgált páli textusokban (Róm 1,18-21; 5,12-17; 7,14-25; 10,6-8; Gal 3,24; 5,14 és 1Kor 12-15) a „Krisztus” kifejezés a „Messiás” fogalomnak megfeleltethető.*

Magyarázatomban összekapcsoltam a vizsgált két nagy iratcsoport, a páli levelek és Lukács evangéliumának elemzéséből kapott eredményeket. Az összekapcsolás alapja, hogy mindkét iratcsoport jellemezhető a stabilitás fogalmával. Ez a jellemzés a páli levelek esetében a „Krisztus” fogalom, Lukács esetében a „Messiás” fogalom köré csoportosul. Magyarázatom eredménye a páli levelek olyan olvasását segíti elő, amelyben a „Krisztus” – amelyet jellemzően tulajdonnévi formában értünk a magyar nyelvben – fogalom messianisztikus tartalma jelenik meg. A magyarázat gyakorlati következménye, hogy az igehirdetés során – a vizsgált textusok esetében – a szöveg üzenete többletjelentést nyerhet: az Izráel által várt Messiás, a Krisztus, valamint a Krisztus teste egymás melletti fogalmak, amelyek kölcsönösen gazdagítják egymást.

IV. Kitekintés további kutatási irányok felé

Értekezésem eredményei új írásmagyarázati eredmények, amelyek a stabilitáshoz kötődő analógiákra épülnek. Ezekre építve további kutatási irányként felvetem új metaforák megfogalmazásának lehetőségét, amelyek – Ricœur és Blumenberg szellemében – nyelvformáló hatással bírhatnak. Témám kontextusában ez azt a kérdést veti fel, hogy az irányításelmélet nyelve, illetve a stabilitás fogalmának irányításelméleti megértése mennyiben terjeszthető ki olyan újszövetségi szövegekre épülő metaforák segítségével, mint például a „Krisztus a Stabilizáló”. Az erre adott válasz már túlmutat értekezésem keretein, azonban felrajzolja egy olyan híd vázát, amelyet a jövőben kidolgozva és megépítve e két terület, az újszövetség-tudomány valamint a rendszer- és irányításelmélet között aktív kapcsolat jöhet létre.

Eredményeim további lehetséges hasznosulásának az ad alapot, hogy a növekvő mértékű digitalizációs folyamatok egyre több területen feszegetik azon határokat, ahol a mérnöki, műszaki, informatikai kérdések etikai kihívásokkal találkoznak. Az automatizált rendszerek tervezése egy bizonyos ponton túl nem kizárólag műszaki jellegű kihívás, hanem annak társadalmi hatásait is figyelembe kell venni. Például, az önvezető járművek irányítása esetében az elkerülhetetlenül balesettel járó helyzetek etikus kezelése, a közlekedés emberi szereplőjéhez való helyes viszonyulásuk, a virtuális valóságra épülő és a katonai alkalmazások szerepe, valamint az embernek a közlekedési folyamat más szereplőitől való elidegenedése egy-egy aktuális kihívást jelent. Figyelembe véve, hogy a stabilitás az irányításelmélet alapvető fogalma, reménységgel tekintek arra, hogy az újszövetségi írásmagyarázati eredmények körében született analógiák haszonnal járulhatnak hozzá ezen műszaki kérdések által felvetett etikai és társadalmi kérdések megválaszolásához.

V. Németh Balázs hittudományi és multidiszciplináris publikációi

Németh, B.: „Interpretation of Christ-Adam connection in Romans using the analogy of stability”, In: 35. *Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia*, Szeged, 2024.08.26-28 (konferenciakiadvány várható megjelenése: 2025 nyarán)

Németh, B.: „An AI-based comparison method for English Bible translations with illustrations on selected New Testament texts”, In: Benyik, Gy. (szerk.): *A fordítástól a parafrázisig - Von der Übersetzung bis zur Paraphrase*. Szeged: Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia Alapítvány, 151-161 (2024)

Németh, B.: „Consequences of an Analysis Using Biblical Analogies for Automated Vehicle Control Design”, In: *Studia Universitatis Babes-Bolyai Theologia Reformata Transylvanica* 67(2), 29-56 (2022)

Németh, B.: „A Római és a Galata levél törvény fogalmának értelmezése irányításelméleti analógiákkal”, *Sárospataki Füzetek* 26(2), 13-25 (2022)

- Németh, B.: „Az optimum fogalmának újszerű teológiai megközelítése”, *Theologiai Szemle* 65(3), 144-149 (2022)
- Németh, B.: „A stabilitás irányításelméleti fogalmának bibliai analógiái”, *Theologiai Szemle* 64(3), 138-143 (2021)
- Németh, B.: „A rendezettség fogalmának irányításelméleti és a bibliai kapcsolópontjai”, *Sárospataki Füzetek* 25(2), 161-175 (2021)
- Németh, B.: „Coordinated Control Design for Ethical Maneuvering of Autonomous Vehicles”, *Energies* 16(10), No.: 4254 (2023)
- Németh, B.: „Önvezető járművek irányítástervezésének egyes etikai vonatkozásai”, *Városi Közlekedés* 58(2), 19-24 (2022)
- Németh, B.: „Route selection method with ethical considerations for automated vehicles under critical situations”, In: *20th IEEE Jubilee World Symposium on Applied Machine Intelligence and Informatics*, Poprad, Szlovákia: Institute of Electrical and Electronics Engineers, 419-424 (2022)